

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 12/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ludmily Gajdošíkovej a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Irenou Dubravčíkovou, Slovinec 73, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práv podľa čl. 3, čl. 5 a čl. 6 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 CoP 339/2017 z 30. augusta 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Irenou Dubravčíkovou, Slovinec 73, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 41 ods. 4,

čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv podľa čl. 3, čl. 5 a čl. 6 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej len „dohovor o právach dieťaťa“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 CoP 339/2017 z 30. augusta 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania vedeného Okresným súdom Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 C 172/2009 vo veci starostlivosti o maloleté deti ([REDACTED] a [REDACTED]) po rozvode manželstva, v ktorom sa návrhom z 22. decembra 2014 domáha zmeny rozsudku, ktorým bola skôr upravená starostlivosť o maloleté deti tak, aby mu boli zverené do osobnej starostlivosti. Matka maloletých zároveň protinávrhom v tomto konaní navrhuje, aby deti boli zverené do jej osobnej starostlivosti.

Na návrh matky z 31. marca 2015 okresný súd vydal uznesenie sp. zn. 3 P 15/2015 zo 14. júna 2017, ktorým zmenil skôr nariadené neodkladné opatrenie zo 4. mája 2015 tak, že doplnil úpravu styku s maloletými bez prítomnosti matky za asistencie psychológa v určenom čase, matke uložil povinnosť deti na styk s otcom riadne pripraviť, skôr upravený styk otca s [REDACTED] ponechal v platnosti a návrh otca na zrušenie predchádzajúceho neodkladného opatrenia zo 4. mája 2015 zamietol. Proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 3 P 15/2015 zo 14. júna 2017 podala matka detí odvolanie s návrhom na úpravu styku otca s [REDACTED] len za asistencie psychológa bez jej prítomnosti v rovnakom rozsahu ako s [REDACTED], a to s poukazom na to, že súdom nariadený víkendový styk sa nerealizuje pre odmietavý postoj [REDACTED].

V odvolacom konaní krajský súd napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu tak, že upravil styk otca s oboma maloletými deťmi v rovnakom rozsahu za asistencie psychológa detského centra, prítomnosť matky nevytlúčil, skôr uložené

neodkladné opatrenie zo 4. mája 2015 v časti úpravy styku s [REDACTED] zrušil a vo zvyšnej časti odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu zo 14. júna 2017 potvrdil.

Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta neprimerané obmedzenie svojich rodičovských práv, ktoré sú mu podľa jeho názoru *de facto* odňaté, a to vzhľadom na rozsah upraveného styku s maloletými v trvaní troch hodín mesačne, ako aj nezohľadnenia skutočného stavu veci a jeho námietok a dôkazov predložených v doterajšom priebehu konania. Sťažovateľ tiež namieta odňatie možnosti konať pred odvolacím súdom a porušenie zásady kontradiktórnosti, keďže jeho vyjadrenie k odvolaniu matky nebolo v odvolacom konaní zohľadnené pre nedostatky v procesnom postupe okresného súdu, ktorý ho pri doručení rovnopisu odvolania matky nevyzval na vyjadrenie k jeho obsahu. Podľa jeho názoru k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo aj nezrozumiteľnosťou výrokovej časti napadnutého uznesenia, keďže mu odníma možnosť riadne konať pred súdom a zasahuje tak do jeho práva na súdnu ochranu neprípustným spôsobom. K tomu sťažovateľ uvádza:

„Sťažovateľ má za to, že formulovaný výrok rozhodnutia Krajského súdu sp. zn. 11 CoP/339/2017-748 je zmätočný, preto je rozhodnutie nepreskúmateľné. Z takto formulovaného výroku nie je presne zrejmé, čo bolo odvolacím súdom zmenené, či bolo niečo v rámci zmeny výroku zamietnuté a čomu sa v skutočnosti vyhovuje.

Prvé štyri časti výroku I uznesenia Krajského súdu sp. zn. 11 CoP/339/2017-748 sú zmenou uznesenia súdu 1. inštancie sp. zn. 3 P/15/2015-714.

Piata časť výroku I ruší pôvodné uznesenie Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 3 P/15/2015-122 zo dňa 04. 05. 2015 v časti úpravy styku otca s maloletou

[REDACTED]...

Ak teda odvolací súd piatou časťou I. výroku svojho uznesenia uznesenie súdu 1. inštancie sp. zn. 3 P/15/2015-122 zrušil, mal zároveň návrh matky zo dňa 01. 04. 2015 v tej časti zamietnuť a otcovmu návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia zo dňa 16. 12. 2016 v tejto časti vyhovieť. Takémuto záveru však zasa protirečí posledná šiesta časť výroku odvolacieho súdu, nakoľko tento vo zvyšnej časti uznesenie súdu 1. inštancie potvrdil, teda potvrdil aj výrok súdu prvej inštancie o zamietnutí (celého) otcovho návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia sp. zn. 3 P/15/2015-122.

Krajský súd teda zároveň potvrdil rozhodnutie súdu 1. inštancie, ktorý návrh otca na zrušenie neodkladného opatrenia 3 P/15/2015-122 zamietol. Takéto rozhodnutie odvolacieho súdu je priamo vo výrokovej časti zmätočné, lebo nie je možné neodkladné opatrenie 3 P/15/2015-122 z časti zrušiť a zároveň otcov návrh na jeho zrušenie vcelku zamietnuť.

Takéto rozhodnutie je nepreskúmateľné a je potrebné ho zrušiť.

Odôvodnenie rozhodnutia nekorešponduje s vykonanými dôkazmi.

Flagrantným spôsobom zasahuje do rodičovských práv otca a bez logickej nadväznosti na vykonané dokazovanie, resp. osvedčené skutočnosti, tieto rodičovské práva obmedzuje tak neprimeraným spôsobom, že sa v skutočnosti jedná o ich odňatie...

Matka viac, ako dva roky, a to napriek podanému návrhu na výkon rozhodnutia dňa 18. 08. 2015, porušovala právoplatné a vykonateľné rozhodnutie upravujúci styk otca s mal. [REDAKOVANÉ]. Podotýkame, že bez akýchkoľvek opatrení zo strany súdu, či aktívneho zásahu zo strany orgánu kurately, tj. v rozpore s článkom 4 Dohovoru o právach dieťaťa. Krajský súd si rovnako v rozpore so skutočnosťami vedenými v spise č. 3 P/15/2015 ustálil, že otec nerešpektuje odporúčania znalca, odborníkov atď. Ako je zo spisu zrejmé (teda nie je to tvrdenie otca), otec sa pokúsil o dve mediácie, ktoré matka svojvoľne odmietla a medzičasom odmietla mediáciu aj tretíkrát, doslova otca vysmiala. Otec sa snažil o obnovenie jeho vzťahu s [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] aj prostredníctvom detskej psychologičky [REDAKOVANÉ], ktorú odporučila v záverečnej správe v časti odporúčania aj organizácia Linky detskej istoty - UNICEF...

Je preto evidentné, že povrchným prístupom v rozhodovacej činnosti Krajského súdu tento svoje rozhodnutie oprel o nepravdivé skutočnosti. Vytrhnutie skutočností z kontextu dáva skreslený obraz o skutkovom stave a rozhodnutie Krajského súdu sa opiera o tvrdenia, ktoré sú v rozpore s osvedčeným skutkovým stavom...

A pokiaľ už sa Krajský súd v odôvodnení odvolával na odporúčania znalca, tak osobitne poukazujeme na odpoveď znalca na otázku č. 23 na str. 53 znaleckého posudku založeného v spise 3 P 15 /2015, ktorý doslovne odporúčal široký rozsah stretávania otca s [REDAKOVANÉ]...

Ak rozhodnutie odvolacieho súdu nezobralo do úvahy skutočnosti uvádzané sťažovateľom v jeho vyjadrení zo dňa 25. 08. 2017, ktoré odkazovalo na dôkazy založené

v spise, ktoré po ich vyhodnotení mohli mať vplyv na priaznivejšie rozhodnutie (minimálne v takom rozsahu, ako určil súd 1. inštancie) a odvolací súd sa v odôvodnení sústredil iba na formálne opísanie stavu bez logickej nadväznosti na všetky v spise založené dôkazy, jedná sa o rozhodnutie arbitrárne a nepreskúmateľné v rozpore s elementárnymi pravidlami logického myslenia...

Obviňovanie otca zo zlého psychického stavu maloletých detí nekorešponduje s osvedčeným stavom, keďže deti sú vo výlučnej osobnej starostlivosti matky... bez akejkoľvek možnosti osobnej prítomnosti... otca. Za takejto situácie by sa stav [REDAKOVANÉ] mal po takmer troch rokoch zlepšovať a stav [REDAKOVANÉ] by sa nemal zhoršovať...

Namiesto stabilizácie situácie... došlo k destabilizácii [REDAKOVANÉ] a zhoršeniu zdravotného stavu [REDAKOVANÉ], ktorá napriek tomu, že bol vylúčený samostatný kontakt s otcom brala ďalšie psychofarmaká (rispen, oxazepam, neurol, fevarin) a podľa tvrdení matky z Októbra 2017 začína mať [REDAKOVANÉ] suicidálne tendencie. ... nech by otec bol akýkoľvek, tak nemá absolútne žiadnu možnosť na [REDAKOVANÉ] negatívne vplyvať, preto nie je prípustný iný logicky záver, ako že matka s deťmi manipuluje, vystavuje ich stresovým situáciám a prenáša svoje viackrát manifestované negatívne emócie voči exmanželovi na svoje deti...

Návrh otca na zrušenie neodkladného opatrenia, ktorý predchádzal vydanému rozhodnutiu súdu 1. inštancie sp. zn. 3 P/15/2015-714 bol súdu doručený 23. 12. 2016. O tomto návrhu rozhodol súd uznesením až dňa 14. júna 2017, a to napriek tomu, že otec podal sťažnosť na prieťahy v konaní. Teda po 6-tich mesiacoch...

Odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa podala matka prostredníctvom právnej zástupkyne dňa 17. 07. 2017. Dňa 10. 08. 2017 prevzal otec prostredníctvom právnej zástupkyne rovnopis odvolania bez ďalšej procesnej úpravy a teda súd prvej inštancie neurčil otcovi žiadnu lehotu na podanie vyjadrenia. K tomuto odvolaniu sa otec vyjadril v lehote 20 dní odo dňa doručenia dňa 30. 08. 2017. V ten istý deň Krajský súd Bratislava vydal uznesenie sp. zn. 11 CoP/339/2017-748. Týmto postupom Krajský súd rozhodol bez toho aby zbral do úvahy vyjadrenie otca k odvolaniu matky.

Odlúčenie otca od detí na základe rozhodnutia súdu... trvá už takmer 3 roky a bude pokračovať ďalej, nakoľko matka... navrhuje opäť styk otca s deťmi zakázať a styk detí so starými rodičmi neurčiť. Tento dlhoročne trvajúci stav jestvujúci na základe neodkladného opatrenia je sám o sebe protiprávny. Momentálne otec stratil aj poslednú

šancu minimálneho kontaktu s deťmi, nakoľko nebude pokračovať ani súdom nariadený asistovaný kontakt pre absenciu personálneho obsadenia n. o. Linka detskej istoty...

Jedná o stav faktickej absolútnej straty rodičovských práv otca, ktorý sa fakticky rovná zákazu styku otca s deťmi avšak bez akéhokoľvek postupu podľa § 38 a nasl. Zákona o rodine, pričom obmedzenie rodičovských práv (aj to faktické) je možné v zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy SR len na základe zákona a zákonným spôsobom. Alibistickým neurčením styku nie je možné ústavnoprávne konformným spôsobom obmedziť faktický výkon rodičovských práv...

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu vo všetkých jeho výrokoch, majúca za následok jeho nelogičnosť a tým aj nepresvedčivosť, je vadou konania, ktorou sa účastníkovi odníma možnosť riadne konať pred súdom. Postup súdu, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu.“

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu, aby po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj porušenie jeho práva podľa článku 6 ods. 1 dohovoru a práv podľa čl. 3, čl. 5 a čl. 6 dohovoru o právach dieťaťa napadnutým uznesením krajského súdu, toto uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal mu úhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti považuje za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd

vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

Z hľadiska sťažovateľom uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu sťažnosti, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením veľmi zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia musí mať

predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (IV. ÚS 136/2014).

Ústavný súd poukazuje tiež na to, že účelom neodkladného opatrenia je dočasná úprava práv a povinností, ktorá nevylučuje, že o právach a povinnostiach účastníkov konania o neodkladnom opatrení bude vo veci samej rozhodnuté inak, než v konaní o neodkladnom opatrení. Všeobecný súd neodkladným opatrením dočasne upravuje pomery účastníkov konania, pričom je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa vydania neodkladného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje. Neodkladné opatrenia s ohľadom na ich charakter nemôžu spravidla zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, lebo rozhodnutia o nich nemusia zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu. Neodkladné opatrenia predstavujú rozhodnutia, trvanie ktorých je obmedzené a môže byť kedykoľvek na návrh zrušené (IV. ÚS 257/2010).

Pozornosti ústavného súdu neuniklo, že sťažovateľ v petite svojej sťažnosti nesprávne uvádza sp. zn. napadnutého rozhodnutia krajského súdu ako sp. zn. 11 CoP 285/2015. Avšak z obsahu sťažnosti, ako aj jej príloh je zrejmé, že ide o pisársku chybu, a preto v záujme poskytnutia materiálnej ochrany ústavných práv sťažovateľa ústavný súd v intenciách sťažnosti preskúmal k sťažnosti priložené rozhodnutie sp. zn. 11 CoP 339/2017 z 30. augusta 2017. Lustráciou vo verejne prístupnej elektronickej evidencii súdnych rozhodnutí overil, že 30. augusta 2017 krajský súd žiadne rozhodnutie sp. zn. 11 CoP 285/2015 nevydal.

II.2.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Zo sťažostnej argumentácie možno vyvodit', že sťažovateľ primárne namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. práv procesného charakteru.

V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu sa uvádza:

„Odvolací súd sa v danej prejednávanej veci... zhodol s názorom súdu prvej inštancie o potrebe dočasnej realizácie styku otca s oboma maloletými deťmi prostredníctvom asistovaného styku a za prítomnosti psychológa neziskovej organizácie Linka detskej istoty. Odvolací súd dospel k rovnakému záveru vyslovenému v napádanom uznesení súdu prvej inštancie, že za súčasného stavu konania je potrebné, aby styk otca bol zachovaný aspoň v minimálnej miere a to s oboma maloletými deťmi (v prípade maloletej ■■■■■ aj odporúčanie znalca), ktorý sa bude realizovať v chránenom prostredí priestorov neziskovej organizácie a v prítomnosti psychológa, ktorý v záujme maloletých detí bude priebeh a dĺžku styku usmerňovať, svojou prítomnosťou a psychoterapeutickým prístupom bude maloletým deťom nápomocný pri realizácii styku s otcom, prípadne obnovenia ich vzájomného vzťahu a dôvery, ale najmä poskytne odborné stanovisko o výkone a realizácii styku, ktoré bude spolu s doplneným dokazovaním podkladom pre rozhodnutie vo veci samej. Vzhľadom na psychický stav maloletej ■■■■■, odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a pripustil aj možnosť matkinej prítomnosti pri styku, ktorá bude závisieť od konkrétnej situácie, ktorú vyhodnotí s rodinou pracujúci psychológ neziskovej organizácie. Odvolací súd však na rozdiel od súdu prvej inštancie uznajúc odvolacie dôvody matky týkajúce sa bežného styku otca s maloletou ■■■■■ upraveného uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 3 P 15/2015-122 zo dňa 04. 05. 2015, ktorý sa dlhodobo nerealizuje pre odmietavý postoj maloletej ■■■■■ (v konaní zistený jej výsluchom ako aj vyjadrením oboch rodičov), dospel k záveru o potrebe zrušenia citovaného uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia v jeho časti o úprave styku otca s maloletou ■■■■■. Vzhľadom na v konaní doposiaľ preukázaný psychický stav maloletých detí, vyhodnotené rodičovské kompetencie oboch rodičov znaleckým dokazovaním, na zistený názor maloletej ■■■■■ a v konečnom dôsledku nerealizáciu dočasne upraveného styku, odvolací súd zastáva názor, že ponechanie doterajšej úpravy styku otca s maloletou ■■■■■ vedie iba k eskalovaniu napätia medzi rodičmi a maloletými deťmi, čo riešeniu situácie maloletých detí nenapomáha. Odvolací súd, zohľadniac dôvody odvolania matky a doposiaľ zistený skutočný stav dospel k záveru o potrebe korekcie dočasne upraveného styku tak, aby v aktuálnom čase zodpovedal

záujmom maloletých detí. Odvolací súd... považuje za veľmi dôležité, aby sa maloleté deti upokojili, ale aby úplne kontakt s otcom nestratil. Odvolací súd má za to, že takáto dočasná úprava styku otca s maloletými deťmi sleduje v prvom rade obnovenie vzťahu a dôvery maloletých detí k otcovi v časových, pre maloleté deti bezpečných intervaloch a za asistencie tretej osoby, čo však môže mať úspech iba za súčasnej korekcie správania sa otca k maloletým deťom a k ich matke, rešpektovania ich názorov, pocitov, bez akéhokoľvek spochybňovania či vyvolávania pocitu viny a súčasne za povzbudzujúceho prístupu matky k obnoveniu vzájomného kontaktu a komunikácie medzi maloletými deťmi a otcom. Je nepochybne dôležité, aby došlo k náprave narušeného vzťahu medzi maloletými deťmi a otcom, v záujme ktorého by mal otec zrejme zvážiť svoj ďalší postup v ňom vyvolanom konaní o zmene zverenia. Odvolací súd apeluje na oboch rodičov... ak nezmenia svoje výchovné postupy a prístup k maloletým deťom, nebude existovať také súdne rozhodnutie, ktoré deťom zabezpečí prinavrátanie pocitu bezpečia a dôvery vo vlastných rodičov... a to bez strachu a obáv, bez ďalších psychologických či psychiatrických vyšetrení, či dokonca liekov.“

Vychádzajúc z citovaného ústavný súd dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu zodpovedá požiadavkám primeraného odôvodnenia rozhodnutia predbežnej povahy o neodkladnom opatrení, je vnútorne konzistentné a zrozumiteľné, pričom sa zaoberá všetkými pre posúdenie nevyhnutnosti zmeny skôr nariadeného neodkladného opatrenia podstatnými skutočnosťami a je náležite zdôvodnená potreba úpravy styku s maloletými v stanovenej forme a rozsahu pri zohľadnení výsledkov doteraz vykonaného dokazovania. Vzhľadom na to, že ústavný súd nie je oprávnený nahrádzať úvahu všeobecných súdov vychádzajúcu z ich skutkových zistení vo veci svojou vlastnou, a to zvlášť s prihliadnutím k dočasnej povahe úpravy styku otca s maloletými, konštatuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod do napadnutého rozhodnutia krajského súdu z jeho strany zasahovať, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by mohla po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne viesť k vysloveniu ich porušenia.

Sťažnosť sťažovateľa v tejto časti preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré podľa sťažovateľa spočíva v rozhodovaní krajského súdu o odvolaní bez zohľadnenia jeho vyjadrenia k odvolaniu protistrany v konaní, ktorým bola podľa jeho názoru neprípustne porušená kontradiktórnosť konania a zároveň mu mala byť odňatá možnosť konať, ústavný súd poznamenáva, že okresný súd doručil rovnopis odvolania matky právnej zástupkyňi sťažovateľa (podľa jeho vlastných tvrdení) 17. júla 2017, čím mu umožnil oboznámiť sa s argumentmi protistrany a zaujať k nim stanovisko. Sťažovateľ v konaní zastúpený kvalifikovanou právnou zástupkyňou nesie procesnú zodpovednosť za to, že svoje procesné oprávnenie na podanie vyjadrenia k odvolaniu nevyužil bez zbytočného odkladu po oboznámení sa s obsahom odvolania (vyjadrenie otca bolo podané okresnému súdu 30. augusta 2017, pozn.), napriek tomu, že mohol a mal vedieť, že vo veciach starostlivosti o maloletých súdy musia postupovať prioritne (urýchlene). Krajský súd o odvolaní matky proti rozhodnutiu okresného súdu rozhodol napadnutým uznesením z 30. augusta 2017, a teda objektívne nemohol vziať do úvahy vyjadrenie otca podané toho istého dňa na inom súde a vysporiadať sa s ním vo svojom odôvodnení. Uvedený postup však nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom, pretože sťažovateľ bol ako účastník konania oboznámený s odvolaním a bol mu vytvorený dostatočný časový priestor pre reakciu naň, avšak nepostupoval s náležitou bdelosťou v takej významnej veci, ako je výkon rodičovských práv.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol pri predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú aj tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.2.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy ústavný súd zdôrazňuje, že porušenie tohto základného práva (ako práva

hmotného charakteru) sťažovateľ namieta v priamej príčinnej súvislosti s porušením svojich procesných práv (základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.). Za tejto situácie, ak ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu jeho procesných práv, nemohlo reálne dôjsť napadnutým uznesením krajského súdu ani k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2.3 K namietanému porušeniu práv podľa čl. 3, čl. 5 a čl. 6 dohovoru o právach dieťaťa

K sťažovateľom namietanému porušeniu práv podľa čl. 3, čl. 5 a čl. 6 dohovoru o právach dieťaťa ústavný súd zdôrazňuje, že v konaní pred ním je sťažovateľom otec maloletých, nie samotné maloleté, pričom len deti (maloletí) primárne benefítujú z princípov upravených sťažovateľom označenými článkami dohovoru o právach dieťaťa, ktoré našli v právnom poriadku vyústenie do subjektívnych hmotných a procesných ústavných a zákonných práv dieťaťa. Z uvedeného vyplýva, že namietat' porušenie čl. 3, čl. 5 a čl. 6 dohovoru o právach dieťaťa by boli aktívne legitimované len deti, ktoré však v danom prípade v konaní pred ústavným súdom nevystupujú ako účastníci. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec uvedeného ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením čl. 3 a čl. 6 dohovoru o právach dieťaťa poukazuje na to, že medzi články dohovoru o právach dieťaťa, ktoré upravujú všeobecné zásady a nie sú priamo vykonateľné, pretože neobsahujú priamo aplikovateľné subjektívne právo, ale sú len všeobecnou proklamáciou princípov, ktoré je zmluvný štát povinný inkorporovať do svojho právneho poriadku (a následne orgány aplikácie práva sú povinné tento princíp zohľadňovať pri jeho aplikácii), možno zaradiť najmä čl. 2, čl. 3, čl. 6 a čl. 12. Tento záver podporuje i samotný text predmetných článkov dohovoru o právach dieťaťa („štáty sa zaväzujú“, „štáty zabezpečujú“, „dieťaťu

sa poskytuje“). Naopak, k priamo vykonateľným právnym normám dohovoru o právach dieťaťa možno zaradiť napr. čl. 7 ods. 1, čl. 10 ods. 2, čl. 13, čl. 16 a pod. (m. m. sp. zn. II. ÚS 596/2014).

Keďže bola sťažnosť sťažovateľa odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2018